

Finnugor költők versei

Hantik (osztjások)

MIKUL SULGIN

Anyanyelvem

*Mintha rének futnának
A mohos tajgában,
Mintha halak úsznának
A jeges vízárban...*

*Hatalmas, mint a tajga,
Mély, mint az Ob-óriás,
Megérzed a hóvihart,
Tudod, hol süpped a lép.*

*Ó, édes anyanyelvem!
Mily kedves vagy nekem!
Általad ismertem meg
A világmindenséget.*

*Barátomnak, mátkámnak,
Jóra fogékonyak
Csilingelsz, mint a patak,
Fülünknek zene vagy.*

*Harmónia zeng benned,
Nem élhetek nélküled.
Vadászkésnél élesebb,
Tűznél fényesebb vagy.*

*De ha ellenség támad,
Jóra nem számíthat:
Villámaiddal lecsapsz,
Mennydörgőn riogatsz.*

*Ezt a nagy-nagy nyelvet
Hallja az Urál-öreg.
Ó, édes anyanyelvem!
Te vagy az énekem!*

PROKOPIJ SZALTIKOV

Szánkcaraván

*Lángol, lobog
Az északi fény,
Megcsikordultak
Éjjel a szánok...
Mint egy széles út,
Kigyózik a karaván
Az Isten küldte
Hóviharban.
Monoton hangja
A tájra feszül,
Mint fehér por,
A szívre nehezül...
Tűz sem ég távol,
Sehol egy lélek,*

*Csak a hold világol
Az égi csendben.
Lassan, hosszan vonul
A szánkcaraván...
Rénpásztor éneke
Hallik a csendben...
A sejtelmes ének
Elérte a szívet,
A csodás énekre
Ráfelelt a lélek.
A rénszarvasok is
Felkapták szarvukat,
És egy ütemre
Futottak békésen...*

*Havas pusztaságban
Született az ének,
Hóförgetegeken
Szárnyalt fel az ének;
A föld lakóiról,
A zord távolban,
Éji sötétségben
Élő emberekről
Szól az az ének...
Az új életről,
Amit megismertek,
Amihez szívüikkel-
Lelkükkel kötődtek.
Futottak a rének...*

Nagy Katalin fordításai

Inkeri-finnek

VIKTOR VALJAKKA

A halász csónakja

*Elhozta újra az idő a telet,
és ostoba szokása szerint a fagy
teljesen befedte dérrrel
a parton a fürdőházakat.*

*Lehányom a havat róla,
beszélek hozzá ezt meg azt:
– Itt gubbasztasz hát, és várod
– akárcsak én – a tavaszt.*

*Ott, a fal mellett a parton
a hó alatt a felfordított ladik.
Odamegyek, örül a szívem,
hű társával ha találkozik.*

*Egyszer majd eljön a nyár is,
tudja dolgát az idő, halad.
Kátránnyal kenem be törzsedet,
és megfoltozom lyukas oldalad.*

*Tavasz jöttén a tóról elmegy a jég,
bő zsákmánnyal telik a gyalom,
a tóról visszatérve újra lesz
törpemaréna sok-sok asztalon.*

ARMAS HIIRI

Majd' minden szó feledésbe

Majd' minden szó feledésbe merült.

*Csak néhányat őrzött meg
emlékezetem:*

anya apa

kenyér

nap

föld.

Mint a rügyek

várják idejüket.

Hirtelen

– tavasszal a levelek –

egymás után

feslettek ki

anyanyelvem szavai

örökös susogásra

ébresztve

szülőfalum háborús lángoktól üszkös

felejthetetlen fáit.

Pusztay János fordításai

Komik (zürjének)

ALEKSZANDRA MISARINA

*Én berkenyeként állnék
Az ablakod alatt.
Virágoznék tavasszal,
Hogy felvidítsalak.*

*Én Holdként bukkannék fel,
Hogy világítsak éjjel.
Ha ifjú szíved fájna,
Szenvednék is véled.*

*Én Nap lennék, és téged
Alva találnálak.
Meleg, gyöngéd fényemmel
Megsimogatnálak.*

*Én déli szélként szállnék,
És megkeresnélek.
Játsznék hajaddal, s lágyan
Meg is ölelnélek.*

*Csalogányként dalolnék,
Hogy te vidám legyél.
Csakhogy te, drága férfi,
Nem vagy biz az enyém.*

NYINA OBREZKOVA

*Egyszer majd hazatérsz
felnőttként...
Belépvén a házba, jól vigyázz! –
nálunk alacsony a szemöldökfa...
A küszöb előtt hajtsd le a fejed...*

Tillinger Gábor fordításai

Komi-permjákok

VASZILIJ KLIMOV

Ki mondja meg?

*Ó, hogyha tudnék verseimmel
valamit tenni érted, komi nép,
kérdés nélkül mondhatnám akkor,
nem volt hiába költőd élete.
De ki mondja meg, mit ad a május,
és mennyi örömet ad a hóvirág?*

Fábián László fordítása

Manysik (vogulok)

ANDREJ TARHANOV

*Az ősz levonja csónakvitorlám.
Húrokat penget a levegő.
Szél, fíjd felém a fenyők illatát
A távol ködlő vadon felől.*

*Az erdőben maradtak a mesék,
A bálványok, a méla szarvas.
A víg nyirkéreg álarcon többé
Nem kacag az ünneplő vendégad.*

*Bánatában megöszült a bálvány:
Sehol egy lélek a láthatáron.
Mások biztatására hallgatván
Megtagadtatok, kik imádtatok.*

*Vitorlám megviselte a válás.
Engem is megpecsételt a bűn...
Szél, fíjd felém a fenyők illatát
A távol ködlő vadon felől.*

JUVAN SESZTALOV

A vadon gondolatai

*Forog a Föld – forgok én is.
Kering a Nap – keringek én is.
Búvármadárként szállok az égben.
Tokhalként úszom víz mélyében.
Lent a földön kóborolok.
Mese után szimatolok.
Égre emelem tekintetem,
Numi Tórumot kérdezem:
Valóban létezel, vagy sem?
Hosszú lesz az utam, igen?
Az alsó világra gondolok,
Szívembe mintha kést szúrnátok.
Csúsós utamon állok,
Komor éneket hallok.
Daloló szívem ösztönzöm,
Messzi földre elküldöm.*

*Menjen örömmel szívem,
Mesés örömet kövessen.
Sírni kezd – hadd sírjon,
Dalba fog – daloljon,
Ha kering – keringjen,
Ha forog – forogjon.
Csak az ember
Ösvényére leljen!
Felhangolom a szívemet.
Újból az égre tekintek.
Kikeleti hattyú hangján
Dalol az éjjeli tűzvarázs.*

*Szívem új mesével telve
Csábítgat egyre messzebbre.*

Nagy Katalin fordításai

Marik (cseremiszek)

ANATOLIJ TYIMIRKAJEV

A XXI. századról töprengve

Éjszaka tücsök hegedül,
lángol az ég magasban,
eltévedt tehén egyedül,
elmarad bögése lassan...
Hattyú-menyasszony szépíti magát
hold-ezüstös tükrén a víznek,
várja a szál-tölgy vitéz daliát,
aki átvészelt megannyi csatát.
Falusi viskók, felhőkarcolóok
képernyőire nem ront a Gonosz,
csak a váratlan megjött marslakók
vidám pofája játssza el a Rosszt.
Az új századnak más a gondja,
komputerén és az interneten

más nótákat kerítve sorra,
újabb vágyak jönnek rengetegen,
el sem férnek a hosszú Tejúton...
Javítson ki engem, ha vétek,
kacagva rajtam, okos unokám...
Tudom, fölnő és ide éppen
álmok híján, a földközépen:
éjszaka tücsök hegedül,
merő tűz az ég a magasban,
ez a tűz valaki lelkében ül,
és ebből lett az ember lassan...
Vendégül lát itt csupán a világ
mariként minket századokon át.

ALBERTINA IVANOVA

Esedezve köszönök el

Lehet, átgazoltam véletlenül virágoskerteden.
Lehet, túlságosan durvának ítélt családod.
Ne vedd lelkedre,
ne átkozz hátam mögött!
Ha jövök megint, hívj be magadhoz,
kedves nővérekém.
Lehet, véletlen letörtem zelnice-gyepűdet,
lehet, csapást hagyva mentem hozzád.
Ne vedd fejemet,
ne ítélj el hátam mögött.
Ha jövök megint, ne légy elutasító, idegen,
drága szomszédom.
Lehet, nem védtem meg tisztességedet a világ előtt,
lehet, olykor egyedül éreztem magam veled,
ne tekintsd sértésnek,
ne taszíts el,
én népem!

Fábián László fordításai

Moksa-mordvinok

MAKSZIM BEBAN

Fényes csillagom beleveszett az éjszakába

*Esik. Esik. Esik. Ázik az ég, egyre ázik.
Sír az unalmas ősz, pityereg éjen át.
Jelzőlámpa ázik, talpig vízben áll.
A váltó és a bódé, velük együtt az ősz
csak sír, s a lyukas ég ömleszt bánat-özönt.
Eső-szítán látszik át a város csupán;
arcok kitakarva. És síró ablakok.
Szemem nedves, könnycsepp egymás után.*

*Nálad minden száraz. Éjszaka utazol.
Esik. Téged útra csábít a szemafor.
Sír az unalmas ősz, pityereg égen át...
Elmentél. Én szidom a tolvaj éjszakát.*

*Csillagocska vibrál az utolsó kocsin,
a boldogság helyett maradt nekem a kín.*

Fábián László fordítása

Nyenyecék

PROKOPIJ JAVTISZIJ

*A tavasz első napja
a Nappal ajándékozott meg.*

*A tavasz második napja
a tundrával ajándékozott meg.*

*A tavasz harmadik napja
a madarakkal ajándékozott meg.*

*A negyedik nap pedig
a vadakkal ajándékozott meg.*

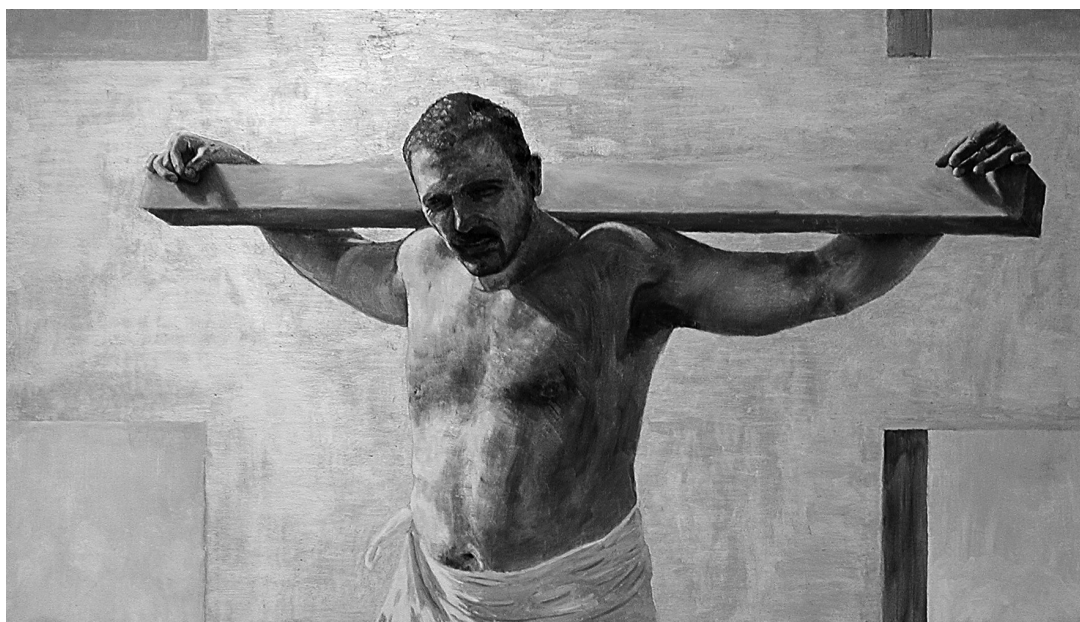
*A tavasz ötödik napja
az úttal ajándékozott meg.*

*Hogy a hatodik nap
veled ajándékozzon meg.*

*Így kettőnk számára
újrateremtett a világ.*

Nagy Katalin fordítása

JURIJ VELLA

*Átmeneti város**Olajrubelek
tobzódó aranyfüstje.**Egyre távolabbra
szorított házak.**Dob vigyorog
a hanti arca előtt,**Nyenyec mosolyog
szempillája mögül:**Holt helyen
Holt város**kérkedik
holt jövőjével.**Átmeneti emberek
átmeneti bárokban**átmeneti sört
habzsolnak mohón.**Átmeneti évszázad
a nyakukon,**üti az órák
átmeneti perceit.**A kis jávorszarvasborjú
felhőilen csupán,**amely a zuzmót rágcsálja
anyja lába alól.**Szemében mélyen**ül a múlt –
sok ezer év,**a jövő –
sok ezer év.**Patájával szarvát vakarva
vizez gondtalanul**a rozsdásodó
olajvezetékre.***Pusztay János fordítása***Tóth György László: Szín-játék I.*

Udmurtok

ALLA KUZNYECOVA

Kanca vagyok:

*rám rakták terheik;
bírom-e vagy sem –
mondták: te vidd!*

Vezérürü vagyok,

*bárányok köröttem,
bégetnek,
játszanak,*

vígan döfkölődnek.

De tehen is vagyok:

*borjak enni kérnek,
még tejet is adok,
istállóban élek.*

*Légy vagyok – pók hálójába fogva,
nem szabadulok, maradok a foglya.*

*Netán magam is pókká válva lassan
a hálómbe veszek, kötve, mozdulatlan.*

*Vagyok kígyó, galamb,
a virág, a béka.*

Ha megtetszem, a szépségem a téma.

*Eldobott nő vagyok,
hiszed-e vagy sem?*

Nemes vadak türelme tart fenn.

FLOR VASZILJEV

*Így akar szeretni a nő,
nem úgy, mint a férfi, nem.*

*Titokban akar szeretni
ifjú legényt,
vagy férfit
(ha fiatalabbat nem talál).*

*Így akar szeretni a nő,
figyelve gőgösen,
szemmel tartva a férfi minden lépését,
miként közelít hozzád szorongva.*

*Lám, átkarol, mintha félne,
lehelete forró.*

Első csókja bátortalan.

*De a nő így akar szeretni,
Többnyire oldalról lesi a férfit,
időnként*

lesüti szempilláját.

*Így akar szeretni a nő,
emlékezve az ifjúságra,
tartva az öregség közeledtétől.*

De a nő így akar szeretni.

Fábián László fordításai

Vepszék

NYINA ZAJCEVA

Tényleg?

*Vepszék! Fivérem, nővérem!
Tényleg nincs jövő a számunkra?
Tényleg nem virrad már ránk új Nap?
Pedig oly messze jár a tegnap!*

*Tényleg nincs szükség a nyelvünkre?
Tényleg nem tart már minket egybe?
Tényleg nincs fájdalom a szívünkben?
Az én lelkembe belenyilallt...*

*Tényleg eldobjuk a nyelvünket,
Nem találjuk együtt a megoldást,
Megmenteni hogyan tudnánk
Az élet sűrűjében bolyongván?*

*Vepszék! Fivérem, nővérem!
Tartsunk össze, fogjunk össze,
Szítsuk fel a parazsat,
Nyelvünk haldokló zsarátnokát.*

*Hogy az élet visszatérjen belé.
Értsük meg végre, hogy nagy a tét:
Vepsze nyelv nélkül nincs vepsze nép...
Kapaszkodjunk hát mind belé!*

NYIKOLAJ ABRAMOV

Rekviem a Szerelemről

*A vesztőhelyen
lefejezték
a Szerelmet is –
szaglik a levegő,
a zöld fű vérben tocsog.
Földbe temették...
Mi lesz énvelem ezután?
Égerfa nő majd
a kereszt nélküli síron.*

*Akasztófára
kötötték
a Szerelmet is,
összecsődült a nép,
de a kórus néma maradt.
Erős volt a kenderszál,
elszakadni nem tudott,
a kötél őrzi
még a Szerelem melegét.*

*Itt,
a halál helyén,
a Szerelmet
agyonlőtték,
sok a golyónyom
a véres fal szívében.
Egy örült gyűjtőget
valamit, szája habzik...*

*Majd eső mossa
a vért, a zöld
fű kinő újra...*

Nagy Katalin fordításai